

Indsatsen for at nedbringe brug af tvang i psykiatrien

Konklusion

Sundhedsministeriet og regionerne har styret indsatsen for at nedbringe brug af tvang utilfredsstillende og har ikke nået det fastsatte mål. Der er blevet fulgt op på, hvordan data om brug af bæltefiksering og andre tvangsformer har udviklet sig, men der er ikke fulgt op og reageret på, hvorvidt regionernes initiativer til at nedbringe tvang virker. Brugen af bæltefikseringer er ikke halveret, og den samlede brug af tvang er steget.

Konsekvensen er, at der fortsat er for mange patienter, som udsættes for bæltefiksering og andre former for tvang.

Væsentligste resultater af undersøgelsen

- Sundhedsministeriet har sammen med regionerne operationaliseret finanslovs målet om at nedbringe tvang i 2 målsætninger, som yderligere er operationaliseret i 15 indikatorer med individuelle slutmål for den enkelte region, men operationaliseringen understøtter ikke en fokuseret styring.
- Sundhedsministeriet har ikke sikret, at der er blevet fulgt tilstrækkeligt op på finanslovs målet.
- Task Force for Psykiatriområdet har ikke opsamlet viden, der kan spredes som god praksis.
- De seneste data for 1. halvår 2020 viser, at status for regionernes indsats er, at det ikke er realistisk, at regionerne vil nå finanslovs målet om at nedbringe brug af tvang i psykiatrien med 50 % frem mod 2020.

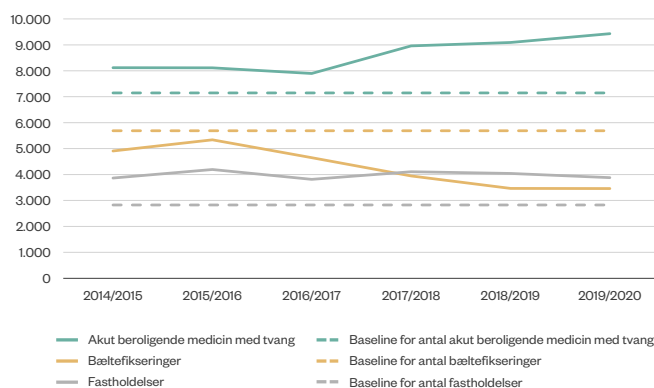
Baggrund og formål med undersøgelsen

I forbindelse med finansloven for 2014 blev det aftalt, at brug af tvang i psykiatrien skulle nedbringes med 50 % frem mod 2020. Finanslovs målet blev konkretiseret i 2 målsætninger, hvor der blev sat fokus på at nedbringe brug af bæltefikseringer og samtidig undgå substitution til andre tvangsformer.

Sundhedsministeriet indgik i 2014 partnerskabsaftaler med regionerne, hvor hver region skulle beskrive sin plan for at nedbringe brug af tvang. Ministeriet nedsatte samtidig Task Force for Psykiatriområdet med Sundhedsstyrelsen som formand, som skulle følge udviklingen i brug af tvang og følge op på partnerskabsaftalerne. Taskforcen skulle desuden understøtte spredning af bedste praksis og opsamling af viden og evidens på området.

Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Sundhedsministeriet og regionerne har styret indsatsen for at nedbringe brug af tvang i psykiatrien tilfredsstillende, så det fastsatte mål indfries.

Brug af fastholdelse, akut beroligende medicin med tvang og bæltefiksering på landsplan (antal)

Note: Baseline er baseret på gennemsnittet for perioden 2011-2013 for den enkelte indikator. Rigsrevisionen har anvendt data fra monitoreringen for perioden 1. juli 2019 - 30. juni 2020. Disse er opgjort i hele år, men i perioden 1. juli - 30. juni i det efterfølgende kalenderår.

Statsrevisorerne udtaler

"Folketinget vedtog i 2014 en målsætning om at nedbringe alle former for tvang i psykiatrien, herunder en halvering af bæltefikseringer inden 2020. Sundhedsministeriet og regionerne har ikke nået målene, og det er utilfredsstillende.

Beretningen viser, at det har kunnet lade sig gøre at nedbringe andelen af bæltefikseringer, men målet er ikke nået, og den samlede brug af tvang er steget. Det er en helt forkert udvikling, for tvang er en voldsom oplevelse for patienter og pårørende, og tvang bør kun bruges, når det er strengt nødvendigt".